

JOHNNY DEPP ZA SB: BURTON, JARVIS, KOSTERKA I ZA SMO BRAGA

SLOBODNA

BOSNA

NEZAVISNA INFORMATIVNA REVIIJA

GODINA XVI | BROJ 688 | SARAJEVO 21.1.2010. | CIJENA 3 KM

EKSKLUZIVNO

Kako je razbijena narkodilerska mreža u Sarajevu

NAJTEŽI UDARAC BALKANSKOJ NARKO-MAFIJI

Potresi i smjene na Federalnoj televiziji

Bakir i Radončić protiv Duške Jurišić

www.slobodna-bosna.ba

ISSN 0354-1436 PRINTED IN BOSNIA/HERZEGOVINA

**REFORME BH USTAVA
NISU KLJUČNE**

Profesor Florian Bieber smatra da su očekivanja od ustavnih reformi prevelika i da se Ustav BiH može promijeniti samo postepeno

Butmirski pregovori su od početka pogrešno postavljени
- o ustavnim reformama se ne pregovara u vojnim bazama!

Razgovarala: **DANKA SAVIĆ**

Florian Bieber predavač je na studijama o politici istočne Evrope na Univerzitetu u Kentu u Velikoj Britaniji. Magistrirao je političke nauke i povijest i doktorirao političke nauke na Univerzitetu u Beču. Osim toga, magistrirao je i na Centralnoevropskom univerzitetu u Budimpešti. Između 2001. i 2006. radio je u Beogradu i Sarajevu za Evropski centar za manjinska pitanja. Autor je nekoliko knjiga te studije *Bosna i Hercegovina poslije rata: Politički sistem u podijeljenom društvu*. ▶▶

U razgovoru za naš list Bieber ukazuje na to šta bi međunarodna zajednica trebala uraditi u BiH, govori o ustavnim promjenama, neutemeljenom strahu od referenduma u Republici Srpskoj...

MALIM KORACIMA DO REFORME USTAVA

■ Neslaganja oko ustavnih i političkih reformi između predstavnika najvažnijih političkih stranaka obilježila su proteklu godinu u BiH, a nema nagovještaja ni da bi se u ovoj nešto bitno moglo promijeniti. Bh. političari su već više puta ponovili da su šanse za dogovor o ustavnim promjenama i transformaciji OHR-a u izbornoj godini neznatne. Da li je upitan opstanak BiH?

Reforme bh. Ustava nisu od ključnog značaja za opstanak zemlje. I dok bih se u potpunosti složio sa najvećim ustavnim stručnjacima da je Ustav BiH slab i da su reforme potrebne, mislim da je promašaj polagati previše nade u ustavne reforme, ili biti sklon velikim strahovima zbog neuspjeha da se one postignu. Problem u pristupu ustavnim reformama tokom posljednjih nekoliko godina su prevelika očekivanja od toga. Ustav BiH kao složene zemlje može se promijeniti samo postepeno i polako. Kako god da budu izgledale institucije u Bosni i Hercegovini, one će nastaviti zahtijevati saglasnost političkih predstavnika sva tri naroda i dva entiteta i nije moguća ustavna reforma koja će to promijeniti. Dakle, važna je fokusiranost na male promjene koje će signalizirati da bosanski Ustav može da se promijeni, a ne postavljati previsoke ciljeve. Tamo gdje se čini da postoji hitnost da se postigne konsenzus jeste oblast ljudskih prava - Bosna treba promijeniti dijelove Ustava koji su u suprotnosti sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, kako je to nedavno potvrđeno odlukom Evropskog suda za ljudska prava u Strasbourgu. Ako su političke elite u stanju da se dogovore o tome prije izbora, to bi bio napredak. To neće promijeniti političke dinamike, ali će se pokazati da su ustavne promjene moguće.

Međutim, ono što još više zabrinjava od ustavnih reformi jesu blokade u drugim reformama, stepen agresivnosti i provokativne političke debate. To predstavlja prijetnju ne za opstanak BiH, nego prijetnju da BiH nazaduje u odnosu na svoje susjede. S obzirom da se BiH suočava sa izborima u 2010., važno je da se fokusira na reforme i napredak ka EU koji su suviše spori, prije nego na opstanak BiH. Ovo posljednje odvlači pažnju od stvarnih problema.

■ Uz posredovanje švedskog ministra vanjskih poslova Carla Bildta i zamjenika američke državne tajnice Jamesa Steinberga, EU i SAD oktobra prošle godine su otvorili pregovore s predsjednicima sedam političkih stranaka iz BiH, ali ništa se spek-

SLUČAJ MILORADA DODIKA

Dodikove provokacije treba ignorirati

■ Na koji način se, prema Vašem mišljenju, ovdašnji političari trebaju ophoditi prema bahatim Dodikovim istupima u javnosti?

Dodik je veoma uspješan u tome da provocira druge političare u BiH da reagiraju na način koji mu pomaže da učvrsti

svoju podršku u RS-u. No, svaka njegova provokacija ne zaslužuje odgovor. Cijela priča u posljednje tri godine je bila stalno vraćanje unazad i izazivanje praznih provokacija od kojih je imao koristi ne samo Dodik već i brojni političari u Federaciji BiH. ■

PUCANJ U PRAZNO

Milorad Dodik priču o referendumu koristi da bi dobio masovnu podršku u RS-u

SRPSKI KONSENZUS: Ova izjava Tadića potvrđuje da, uprkos bliskim vezama između Tadića i Dodika, njih dvojica imaju različite interese i, kao rezultat toga, Srbija nema interesa za destabilizaciju BiH, iako ona traži podršku za svoju politiku u odnosu na Kosovo

takularno nije desilo. Šta mislite o ovoj inicijativi EU i SAD-a? Na koji se način ovdje treba pregovarati o Ustavu?

Pristup koji su EU i SAD izabrali u butmirskim razgovorima bio je potpuno pogrešan. Ne možete promijeniti Ustav u ad hoc razgovorima koji su loše pripremljeni i pokušavati da silom dođete do brzih promjena. Efikasan način postizanja promjene je važan za ustavne reforme kao i sam njihov sadržaj. Međunarodna zajednica treba da prestane da se bavi političkim liderima i treba da radi sa institucijama. Postupak koji vodi promjeni ustava treba

da ostane u okviru Parlamentarne skupštine BiH. Samim razgovorima sa stranačkim liderima, EU i SAD zapravo (p)ojačavaju ionaku jaku poziciju stranačkih lidera i čine demokratiji medvedju uslugu. Drugo, sazivanjem ovih pregovora bez dobre pripreme, njegovi inicijatori su samo postigli neuspjeh - okupljanjem domaćih lidera u bazi EUFOR-a pojačao se osećaj krize a to je ono što BiH najmanje treba u ovom trenutku.

■ Opći je dojam da loša situacija u BiH zahtijeva pojačani angažman Evropske

POGREŠAN PRISTUP

Međunarodna zajednica treba prestati da se bavi stranačkim liderima i treba da radi sa bh. institucijama

BEZVIZNI REŽIM I BiH

Građani BiH imaju razloga da se osjećaju diskriminiranim

■ Da li je bila pogrešna odluka Evropske komisije da izostavi BiH iz “paketa” zemalja koje su od početka ove godine dobile bezvizni režim?

To nije bila greška: jasno je da, ako država ne ispunjava uslove, neće ni dobiti bezvizni režim. Krivica za neuspjeh da se pridruže bezviznom režimu za Srbiju, Crnu Goru i Makedoniju leži u bh. političarima. Iako u potpunosti razumijem frustracije mnogih građana, nikada ne bih bio sklon povjerovati da je mudro staviti vize na prvo mjesto jer medvjeda je usluga građanima BiH ako EU ignoriše neuspjeh bh. političara i čini “izuzetak”. Ako se to tako radi, onda političari koji nisu ozbiljni u namjeri da naprave reforme mogu

iznuđivati dalji napredak ka EU, tvrdeći da BiH ne treba ostaviti iza ostalih. Ne treba zaboraviti da EU sama po sebi neće promijeniti ništa u BiH: ono što će stvari promijeniti nabolje je proces tokom kojeg se zemlja radeći na neophodnim reformama mijenja zbog članstva u EU. Ulazak u EU bez reformi je prevara građana BiH. Ali, vratimo se na liberalizaciju viznog režima: činjenicu da je BiH izostavljena, zajedno sa Kosovom i Albanijom, jeste problem ukoliko jaz traje predugo jer će stvoriti podsticaj za Srbe u BiH da uzimaju srpske pasoše. Stoga je važno za Evropsku komisiju da radi sa bh. političarima da se bezvizni režim osigura ove godine. ■

unije i šire međunarodne zajednice. Šta bi mogla ili trebala uraditi međunarodna zajednica u BiH?

Međunarodna zajednica je srećom prepoznala da BiH treba njenu pažnju, ali to nije dovoljno. Ne postoji strategija EU ili

SAD-a, osim što se kaže da je BiH u krizi. Evo, glavna odgovornost leži u EU. Strategija za EU mora da uključuje sljedeće komponente: prvo, definirati “meni” sa opcijama o tome kako BiH treba da organizira svoje institucije da bi mogli da se priključe Evropskoj uniji. Trenutno u BiH bilo ko može govoriti da li BiH treba da promijeni svoj ustav ili ne da bi ušla u EU. Tu EU mora da bude jasna. Ne postoji jedan način na koji BiH treba da bude organizirano tako da se pridruži EU, ali ne može sve ni proći. Ako bi Unija pružila jasan izbor koja vrsta institucija i distribucija nadležnosti između entiteta i države BiH je moguća da bude efikasna država članica, to bi pomoglo BiH u velikoj mjeri.

Drugo, direktno komuniciranje sa građanima o liberalizaciji viznog režima, zašto do nje nije došlo i na koji način BiH može da uhvati korak sa reformama, i treće, definirati tačno šta će biti uloga EUSR-a (specijalnog izaslanika Evropske unije) i zatvaranje OHR-a u najkraćem mogućem roku. Vrlo je očito da je OHR nadživio svoju korisnost za rješavanje problema s kojima se suočava BiH.

TADIĆ I DODIK

■ U svom prvom obraćanju pred Evropskim parlamentom visoka predstavnička EU za vanjsku politiku i sigurnost ►►

EVROPSKA UNIJA BEZ JEDINSTVENE STRATEGIJE

“Nisam sklon vjerovati da EU ima bilo kakav plan za Bosnu”

■ U ovdašnjoj javnosti postoje velika očekivanja od imenovanja američkog izaslanika za Zapadni Balkan. Šta bi njegovo imenovanje ovdje promijenilo?

Jasno je da su Sjedinjene Države postale više uključene na Zapadnom Balkanu otkako je Barack Obama došao na vlast, ali je malo vjerovatno da će SAD u tome vidjeti jak strateški interes, s obzirom na mnoštvo drugih, ozbiljnijih kriza. Iako specijalni izaslanik može da pomogne komunikaciju SAD-a i možda prisiliti EU da bude ozbiljnija, ja sam, ipak, zabrinut da će, u slučaju da EU i SAD zauzmu različita mišljenja po nekim pitanjima, takva njihova pozicija podrivati koherentnu strategiju. Problem za SAD je da ima malo za ponuditi zemljama u regionu. Glavna nagrada za njih ostaje članstvo u EU.

■ Da li je nedavna izjava predsjednika Srbije Boris Tadić o tome da Srbija nikada ne bi podržala referendum koji bi vodio cijepanju BiH, potpuno obesmyslila najave o referendumu u RS-u u prvoj polovini ove godine zbog kojih su ovdje nedavno ponovo podignute tenzije? Tadić je, podsjećam, kazao da “Srbija neće podržati bilo kakav akt ili referendum koji bi vodio ka cepanju BiH, jer je Srbija garant Dejtonskog sporazuma”, a u suprotnom bi izgubila i međunarodni kredibilitet.

Ova izjava Tadića potvrđuje da, uprkos bliskim vezama između Tadića i Dodika, njih dvojica imaju različite interese i, kao rezultat toga, Srbija nema interesa za destabilizaciju BiH, iako ona traži podršku za svoju politiku u odnosu na Kosovo. Vjerujem da je razgovor o referendumu u Republici Srpskoj ili nezavisnosti RS-a skretanje sa pravih tema i nema realističnog scenarija prema kojem će Republika Srpska nastojati da postane nezavisna. Dodik koristi ovu temu da skrene pažnju sa drugih pitanja i da dobije masovnu podršku, znajući dobro da nezavisnost za RS nije moguća i da za to nema podršku u Srbiji. To što ono govori najbolje je ignorirati: BiH ima dovoljno realnih problema tako da nema vremena da nastavlja razgovor o imaginarnim pitanjima. ■

RAZLIČITI INTERESI

Uprkos bliskim vezama Tadića i Dodika, oni se razmimoilaze u stavovima o referendumu o nezavisnosti RS-a

▶ Catherine Ashton kazala je da će BiH biti zemlja u kojoj će se diplomatski posebno angažirati, ali ništa nije kazala o tome na koji način to misli uraditi. Postoji li bilo kakav plan o BiH unutar EU?

Nisam sklon vjerovati da Evropska unija ima bilo kakav plan za Bosnu. Da on postoji, to bi naravno bilo poželjno, ali do sada se takav plan nije mogao primijetiti. Ustvari, često se stiče utisak da Evropska komisija ima drugačiji politiku od EUSR-a i od onoga što je nekada bilo u nadležnosti Javiera Solane a što sada pripada Catherine Ashton. Kada bi EU govorila jednim glasom i bila u stanju obezbijediti da neće

biti sabotaža od određenih članica, EU bi bio mnogo jači sudionik.

